

به نام خدا

سرقت علمی - ادبی

در نگارش مقاله، کتاب و پایان نامه

گردآوری شده در کتابخانه دانشکده علوم توانبخشی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

برگرفته از فایل‌های آموزشی و مقالات که در فهرست منابع به آن اشاره شده است.

تعریف

سرقت علمی یا plagiarism و یا واژه‌های دیگری مانند دزدی علمی، سوء استفاده علمی، دستبرد فکری-هنری یا ایده دزدی استفاده از ایده‌ها و عبارات دیگران معنی شده است و ممکن است به دلیل نداشتن آگاهی و یا اتفاقی صورت گیرد. آموزش کامل در این زمینه برای پژوهشگران و دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

در دایره‌المعارف ویکی‌پدیا تخصص دادن خلاقیت ادبی، هنری یا پژوهشی دیگری یا بخشی از آن یا متن ناشی از آن به خود، گویی که خود شخص آن را خلق کرده، آمده است. دستبرد فکری ممکن است بدون رضایت صاحب اصلی اثر و یا با رضایت وی انجام شود.

تاریخچه

- تولید علم به صورت کلاسیک و ارائه مقاله سابقه‌ای چند صد ساله دارد ولی روش آن در قرن نوزدهم و قبل از آن تفاوت بارزی با امروز داشته‌است.
- در قرن اول میلادی: این واژه توسط شاعر رومی به نام "مارتیا" برای ربودن شعرهایش توسط شاعر دیگری به کار رفت.
- در سال ۱۶۰۱ بن جانسون این واژه را به معنی کسی که متهم به دزدی ادبی است توصیف کرد.
- در سال ۱۶۲۰ به فرهنگ لغت انگلیسی وارد شد.
- در قرن بیستم عملی غیر اخلاقی، دزدی و سرقت اندیشه‌های یک پژوهشگر بدون نام بردن از صاحب اندیشه اصلی تعریف شده‌است.

سرقت علمی - ادبی شامل:

- ۱- مستقیم یا عینی یا کلی: کپی برداری کلمه به کلمه بدون ذکر نام نویسنده اصلی یا (Exact Copy) یا (Copy & Paste).
- استفاده بیش از چهار واژه متوالی یک منبع بدون به کارگیری نشانه‌های نقل قول (یعنی علائم " ").
- ۲- کپی برداری جزئی: تغییر کلمات در چند کلمه از منبع اصلی.
- ۳- ترجمه، تغییر و یا تفسیر متنی بدون ذکر منبع اصلی.
- ۴- کپی برداری از خود Self-Plagiarism: به کاربردن مجدد همه یا بخشی از پژوهش‌های پیشین خود بدون ذکر نام منبع اصلی.
- ۵- به کارگیری مطالب، ایده‌های دیگری و ارائه آن به عنوان کار خود.
- ۶- اتخاذ عقیده، پیشنهاد یا حتی عبارتی خاص از فردی دیگر بدون ذکر منبع.
- ۷- ذکر نکردن نام نویسنده‌ای که مطالب از او نقل و برگرفته شده است.
- ۸- مواردی که نام منبع در آنان تنها برای بخشی از مطالب کپی برداری شده به کار گرفته شده است.

بعضی از موسسات علمی نسبت به سرقت علمی- ادبی واکنش شدیدی نشان می دهند مجازاتهای متفاوتی برای سرقت ادبی دارند. در مقالات مورد بررسی بیان شده که کپی کردن یا قرض کردن عبارات و تعویض کلمات به شدت تخلف کمک می کند. زیرا این عمل یک فریب است که سرقت اثر فردی و سپس دروغ گفتن درباره آن را به همراه دارد.

دلایل سرقت علمی

از دلایل عمومی سرقت علمی میتوان به موارد زیر اشاره کرد:

- نداشتن توانایی جستجوی اطلاعات، اینترنت و مهارتهای پژوهشی
- ناتوانی در ارتباط و ارزیابی نوشته ها و برنامه ریزی
- نداشتن وقت و مدیریت زمان
- آگاهی نداشتن از روشهای استناددهی

رعایت نکات زیر برای جلوگیری از سرقت علمی - ادبی

- اگر عین جمله‌ای را از کسی نقل می‌کنید (با اجازه ناشر یا نویسنده) باید حتماً در گیومه قرار دهید و مرجع هم به دنبال آن بیاورید.
- استفاده از نتایج اشکال نمودارها (هر چند کوچک و جزئی) باید با ارجاع کامل باشد.
- مقاله‌ای که در یک کنفرانس ارائه شده می‌تواند با تغییراتی در یک مجله چاپ شود (باز هم با قوانین هردو یعنی کنفرانس و مجله مجدداً چک کنید).
- در ارائه مقالات: زیر هر شکل عکس و نموداری که کار مستقیم خود شما نیست باید مرجع بدهید. مراجع را می‌توانید در پایین صفحه هم بنویسید؛ ولی باید دیده شود.
- در هنگام مطالعه و تحقیق حتماً یادداشت برداری نموده و مشخصات منبع اصلی را فراموش نکنید.

ابزارهای تشخیص سرقت علمی - ادبی

با استفاده از ابزارهای تشخیص و مشابهت یاب می توان از انتشار موارد مشابه که ناخواسته و یا بدون آگاهی است جلوگیری به عمل آورد. برخی از این نرم افزارها عبارتند از:

- بست فری اسپینر <http://bestfreespinner.com/>
- آی تئیکیت: www.ithenticate.com
- ترنیتین: www.turnitin.com
- آنتی پلیجریست: www.anticutandpaste.com
- کپی اسکپ: www.copyscape.com
- اسمال تولز: www.smallseotools.com/plagiarism
- داست بالز: <http://www.dustball.com/cs/plagiarism.checker/>
- آکادمیک پلیجریزم: www.academicplagiarism.com
- پلچ اسکن: www.plagscan.com
- پلاجیریزم. نت <http://plagiarisma.net/>

<http://bestfreespinner.com/>

با انتقال متن مقاله در کادر، متنهای مشابه و هم معنی پیدا شده و پژوهشگر قادر به ویرایش خواهد بود.

The screenshot shows the homepage of the Best Free Spinner website. At the top, the title "Best Free Spinner" is displayed in a large, bold font, with the subtitle "The Best Free Article Spinner" below it. There are two tabs: "Free Spinner" (which is selected) and "Pro Spinner". On the right side, there is a user status section showing "Guest [Log In] [Sign Up]" and "12 Free Credits Remaining [Get More]". Below this, there is a section titled "Article Spinner" with a large, empty text input area. The instruction "Enter the article you want to spin with Best Free Spinner below:" is placed above the input area.

<http://www.ithenticate.com>

خدمات این پایگاه رایگان نمی باشد و با پرداخت مبالغی امکان مطلع شدن از سرقت ادبی وجود دارد. ناشران تخصصی این نرم

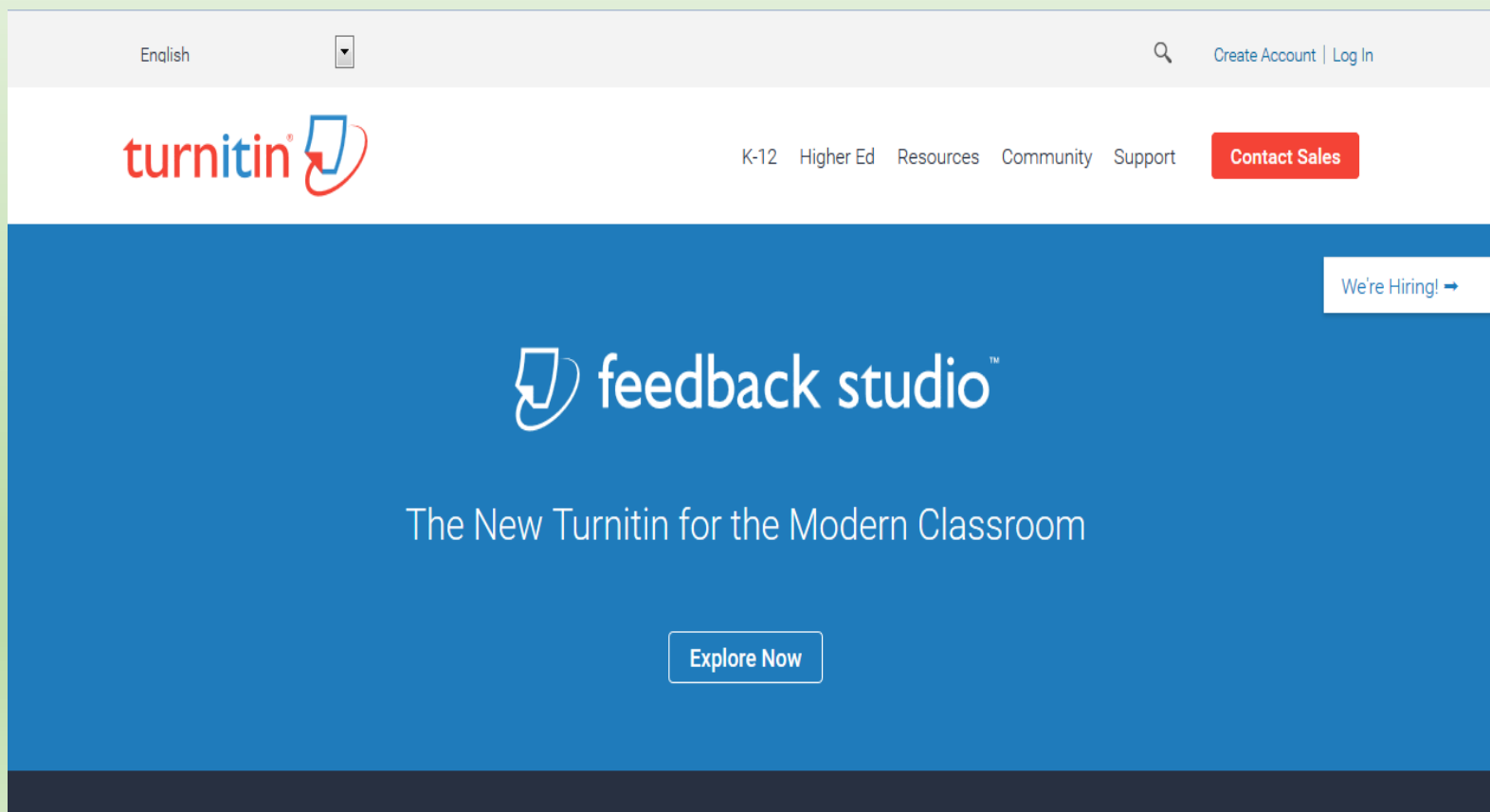
افزار: «اشپرینگر Springer، ابسکو Ebsco، الزویر Elsevier، پروکوئیست Proquest، آی تریپل ای Institute of

Electrical and Electronics Engineers: IEEE، و وایلی Wiely است.

The screenshot shows the iThenticate website homepage. The main heading is "Prevent Plagiarism in Published Works". Below this heading are two orange buttons: "Buy Credits" and "Get a Quote". To the right of the main heading is a computer monitor displaying a plagiarism report. The report shows a similarity score of 82% and a list of sources with their respective similarity percentages: 68%, 11%, 3%, and <1%. A "View Demo" button is overlaid on the report. Below the banner, the text "Verify Originality" is visible.

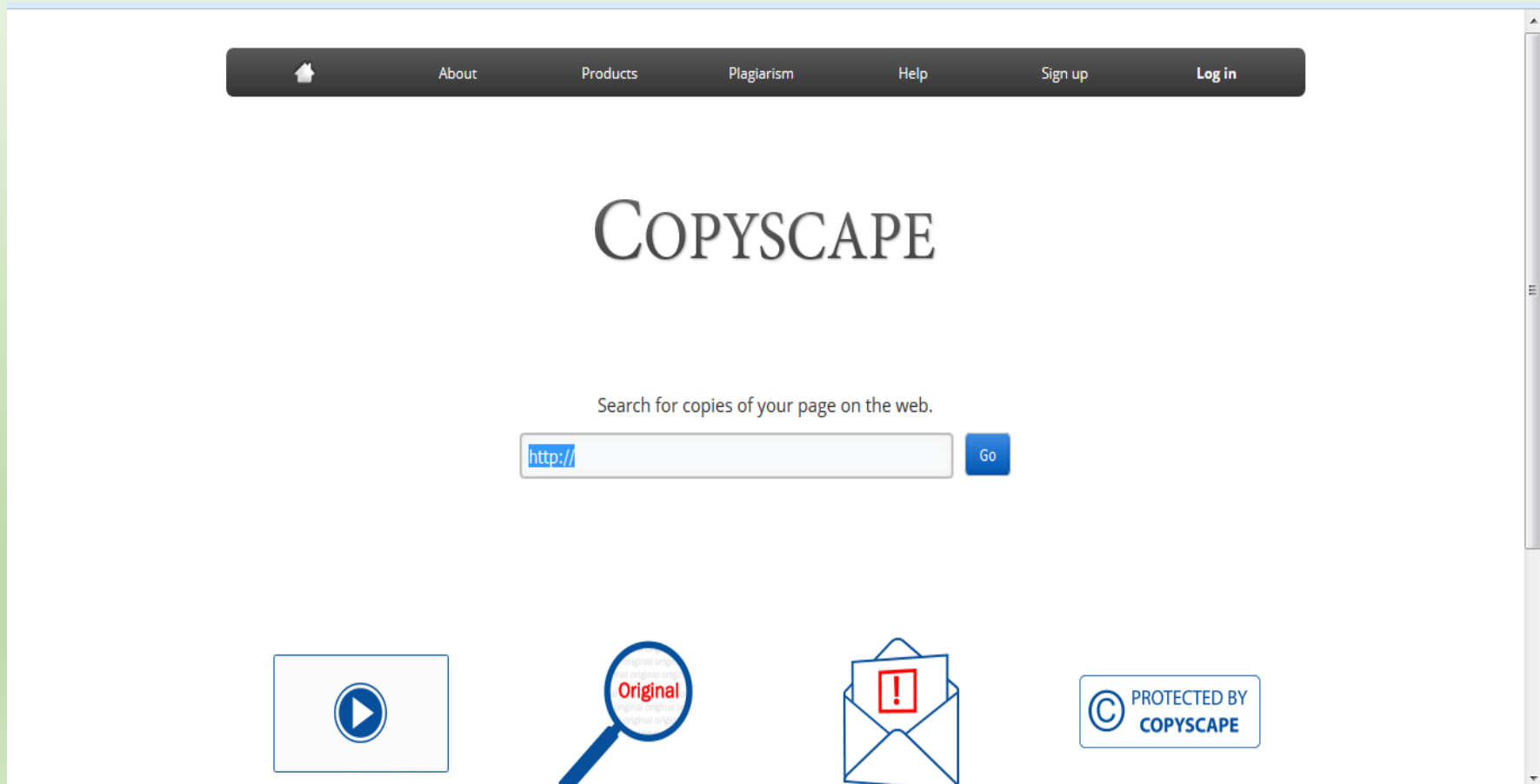
<http://www.turnitin.com/>

این پایگاه، چند زبانه بوده و متون ارائه شده توسط کاربران را از زبان‌های مختلف به زبان انگلیسی بازگردانده و سپس آن‌ها را با یکدیگر مقایسه می‌کند و نتیجه را در قالب شباهت‌ها و تفاوت‌ها، به کاربر اعلام می‌نماید.

The screenshot shows the Turnitin website homepage. At the top, there is a navigation bar with a language dropdown set to 'English', a search icon, and links for 'Create Account' and 'Log In'. Below this is a white header containing the Turnitin logo, navigation links for 'K-12', 'Higher Ed', 'Resources', 'Community', and 'Support', and a red 'Contact Sales' button. The main content area has a blue background with the 'feedback studio' logo and the text 'The New Turnitin for the Modern Classroom'. A 'We're Hiring!' button is visible in the top right of the blue area. At the bottom of the blue area is a white 'Explore Now' button.

<http://www.copyscape.com/>

<http://www.anticutandpaste.com/>

ACNP Software
Plagiarism detection software

AntiPlagiarist

Some years ago I used Turnitin software (when it was free!) and later recommended it to my college. Recently I had an incident where Turnitin let me down badly, and so I downloaded AntiPlagiarist. I was so impressed with your software that I paid for it myself!

*Christopher Thorns BSc BA
Lecturer in English*

Tired of cheating students or lazy colleagues? Want to be sure you don't repeat yourself just a little bit too often? Try AntiPlagiarist!

AntiPlagiarist quickly compares multiple documents searching for plagiarism - copied and pasted fragments of text. Suspicious findings are reported in the convenient format that shows just what you need to see. Plain text, HTML files, and numerous word-processing formats are supported, including Microsoft Word and Word Perfect.

New! Internet search is available.

AntiCutAndPaste

- You want to stop developers cutting and pasting code? Why?
- This is Software Engineering 101, for heaven's sake!!

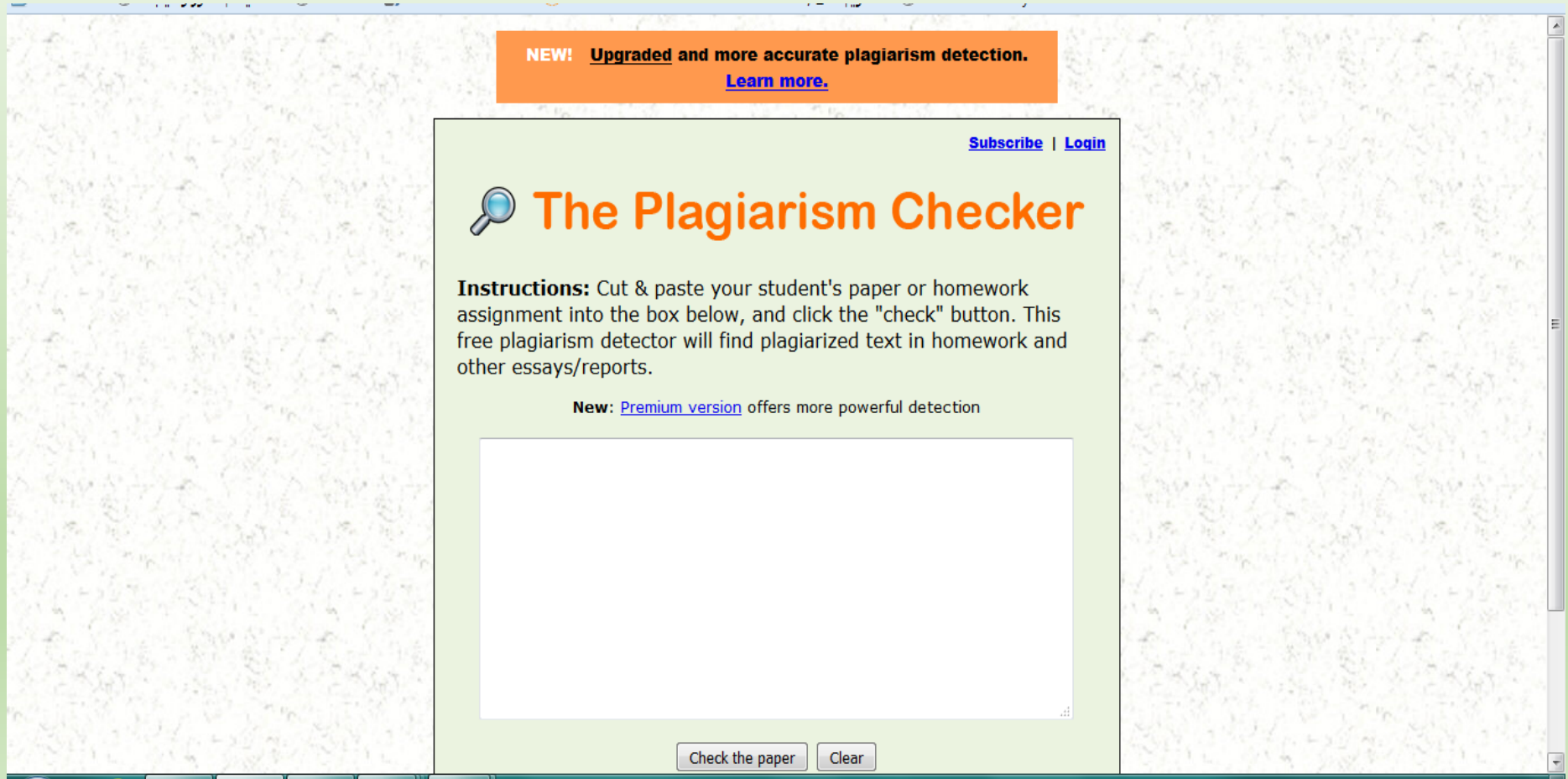
The modern software industry has a tradition of copying and pasting source code. This is the single most widely distributed method of

Show desktop

www.anticutandpaste.com

The screenshot shows the homepage of Small SEO Tools. At the top left is the logo with the text "SMALL SEO TOOLS". To the right are "Login" and "Register" buttons. A dark navigation bar contains icons and labels for "Home", "Plagiarism Checker", "Advertise", "Blog", and "Contact Us". Below this is a search bar with the placeholder text "Type any word to search from seo tools". The main content area features four tool tiles: "Plagiarism Checker" (with a document icon), "Reverse Image Search" (with a picture icon), "Article Rewriter" (with a document and pencil icon), and "Keyword Position" (with a line graph icon). On the right sidebar, there is a "FOLLOW US" section with social media links for Facebook, Twitter, and Google+. Below that is a green banner for a "PLAGIARISM CHECKER" Wordpress Plugin with a "TRY NOW" button. Further down is a "Premium Plagiarism Checker" advertisement with a "Check Now" button and the text "with Unlimited Searches". At the bottom of the sidebar, there is a section titled "Check all your site's rankings in 640+ search engines free!" with a "Check" button.

<http://www.dustball.com/cs/plagiarism.checker/>

NEW! Upgraded and more accurate plagiarism detection.
[Learn more.](#)

[Subscribe](#) | [Login](#)

The Plagiarism Checker

Instructions: Cut & paste your student's paper or homework assignment into the box below, and click the "check" button. This free plagiarism detector will find plagiarized text in homework and other essays/reports.

New: [Premium version](#) offers more powerful detection

https://www.academicplagiarism.com/

The screenshot shows the homepage of the Academic Plagiarism website. At the top, the browser address bar displays the URL. The website header includes the company logo, contact information (support@academicplagiarism.com and phone number), and navigation links for Home, Services, Resources, Support, and Institutions. A search icon is also present. The main content area features a large blue banner with the text 'THE MOST TRUSTED, THE MOST EFFECTIVE' and a red 'CERTIFIED ORIGINAL' stamp. A QR code is provided for mobile access, and a list of features is displayed below it. The footer contains a status message and a 'Show desktop' button.

support@academicplagiarism.com (646) 770-3019 Sign up Login

Academic Plagiarism

HOME SERVICES RESOURCES SUPPORT INSTITUTIONS

THE MOST TRUSTED,
THE MOST EFFECTIVE

CERTIFIED ORIGINAL

Plagiarism checker from ACADEMICPLAGIARISM
Used by students and educators worldwide.

- * Precision Dynamic Scan
- * Simple color-coded similarity reports
- * Multiple database support
- * Instant originality reports

Transferring data from academicplagiarism.com... Show desktop

www.plagscan.com

PlagScan

Info on
Plagiarism Checking

For
Education

For
Business

Plans &
Products

Help &
Resources

English

Log in

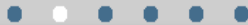
Sign up

Individualized reporting formats

Demand-oriented and interactive

From the overall characteristics of a text to specific passages highlighted within a document: Get the ideal test reports to meet all your requirements.

FREE TRIAL

Plagiarism Check

PlagScan compares your document with billions of others and highlights relevant

Security

We respect your copyright & privacy and handle your documents in absolute

Organizations

Features like a student hand in portal, cross checking

http://plagiarisma.net/

PLAGIARISMA

Free Online Plagiarism Checker for Students, Teachers, Scholars, Educators, Scientists, Essayists, Writers. Free TurnItIn and Copyscape Alternative.

[Search Plagiarism](#) [Google Scholar](#) [Google Books](#) [Article Rewriter](#) [Spell Checker](#) [Sign In](#)

[GET FREE ACCESS](#)

“Plagiarism destroys your career life. Plagiarisma is an essay checker considered as an important tool for students, teachers, scholars and professional writers. It works on Windows, Android, BlackBerry and Web. It detects copyright infringement in your essay, research paper, coursework or dissertation. It supports Google, Yahoo, Babylon, Google Scholar and Google Books. It helps avoid plagerism. It will only take a few minutes to check your document. Are you searching for free plagiarism detector that is accurate enough to help you track duplicate content? Avoid plagiarism - use Plagiarisma free paraphrasing software!”

Paste your text here (190+ languages supported!):

WE DO NOT STORE UPLOADED CONTENT

Google * Yahoo!

exact search

* Available for registered users only.

Enter URL to check:

http://

[Check URL](#)

Select file: [Browse...](#) No file selected.

[Upload](#)

Supported documents - TXT, HTML, RTF, DOC, DOCX, XLS, XLSX, PDF, ODT, EPUB, FB2, PDB

روش های استناد دهی

- منظور از استناد دهی و ارجاع دادن مشخصات منبعی است که نویسنده به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نوشته خود از آن استفاده نموده است.
- روش و سبک های متفاوتی در استناددهی وجود دارد که بر طبق فرمت و قوانین نشریه منتخب می تواند متفاوت باشد.
- از مشهورترین سبک های استناددهی APA، Vancouver، Chicago و غیره را می توان نام برد.

نحوه استناددهی به سبک Vancouver	نوع منبع
نام خانوادگی، اول حرف اسم. عنوان مقاله. عنوان اختصاری مجله. سال انتشار؛ دوره(جلد): شماره صفحات.	مقاله چاپی
نام خانوادگی، اول حرف اسم. عنوان مقاله. عنوان اختصاری مجله(اینترنت). روز، ماه، سال انتشار(روز، ماه، سال استناد به آن)؛ دوره(جلد): شماره صفحات. Available from: URL.	مقاله الکترونیکی
نام خانوادگی، اول حرف اسم(نویسنده دو تا شش نفر با کاما جدا شوند). عنوان کتاب. ناشر؛ سال انتشار.	کتاب
نام خانوادگی، اول حرف اسم(تا شش نویسنده اول که با کاما جدا شوند) و et al. عنوان کتاب. ناشر؛ سال انتشار.	کتاب با بیش از شش نویسنده
نام خانوادگی، اول حرف اسم. (نویسنده ها با کاما جدا شوند). عنوان فصل کتاب: نام خانوادگی، اول حرف اسم (ویراستار). عنوان کتاب. ناشر؛ سال انتشار.	بخش یا فصلی از کتاب
نام خانوادگی، اول حرف اسم. عنوان صفحه(اینترنت). نام شهر؛ ناشر؛ سال انتشار(سال ماه و روز آپدیت شدن؛ سال ماه روز استناد). Available from: URL.	منابع اینترنتی
نام خانوادگی، اول حرف اسم. عنوان پایان نامه (dissertation). (محل انتشار): ناشر؛ سال انتشار. تعداد کل صفحات.	پایان نامه

برای استناد به منابع فارسی در سبک ونکوور در آخر عبارت [In Persian] را بیاورید.

منابع

۱. plagiarism چک کردن و تشخیص سرقت ادبی. شیراز: Research Editor. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://researcheditor.ir/services/plagiarism-checking.html>
۲. دستبرد فکری. ویکی پدیا. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D8%A8%D8%B1%D8%AF_%D9%81%DA%A9%D8%B1%DB%8C
۳. چهره گشا، مریم. اخلاق حرفه ایی در مقاله نویسی. مرکز تحقیقات پرستاری دانشگاه علوم پزشکی گلستان. ۱۳۹۱. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
www.goums.ac.ir/files/parastariir/plagiarism_nrc_golestan.ppt
۴. دزدی علمی یا سرقت علمی چیست؟ . سایت علمی و آموزشی ایران تحقیق. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://www.irantahgig.ir/?p=2748>
۵. سلیمانی پور روح الله؛ حیدری حواسرقت علمی؛ مفاهیم، مصداق‌ها و روش‌های پیش‌گیری. فصلنامه ره آورد نور. شماره ۴۷ پیاپی 64. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://www.rahavardnoor.ir/index.php/archive/item/400-serghateelmi>
۶. نحوه ارجاع به منابع در سیستم رفرنس دهی ونکوور Vancouver. کمیته تحقیقاتی دانشجویی علوم پزشکی بابل. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://src.mubabol.ac.ir/PDF/vancouver.pdf>
۷. معرفی چند پایگاه بررسی سرقت علمی. معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه اصفهان. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://www.ui.ac.ir/ShowPage.aspx?page=form&order=show&lang=1&sub=17&PageId=12416&codeV=1&tempname=Research>
۸. میردهقان مهین ناز. سرقت علمی؛ پیشگیری با آموزش در رشد ساختار پژوهش. مهندسی فرهنگی مهر و آبان ۱۳۸۸ شماره ۳۳ و ۳۴ .. تاریخ بازدید: ۲۳/۴/۹۵ قابل دسترس در :
<http://www.ensani.ir/storage/Files/20120413162701-4039-178.pdf>